

Concertprogramma

De kathedrale Cantorij zingt:

**Muziek door de
eeuwen heen**

Deel 1: Oude muziek

Koor: “Adoramus te”, G.P. da Palestrina (1525-1594)

Giovanni Pierluigi da Palestrina was een invloedrijke Italiaanse componist die wordt beschouwd als een van de grootste figuren in de ontwikkeling van de katholieke kerkmuziek tijdens de Renaissance.

Palestrina werd geboren in het stadje Palestrina, nabij Rome. Hij was koorknaap aan de basiliek Santa Maria Maggiore in Rome en later organist en kapelmeester in zijn geboortestad. In 1551 verhuisde hij naar Rome, waar hij de leiding kreeg over de Cappella Giulia, een belangrijke muzikale positie.

Palestrina's muziek heeft een blijvende invloed gehad op de ontwikkeling van de westerse muziek. Hij wordt vaak gezien als het muzikale boegbeeld van de Contra reformatie, waarbij zijn composities hielpen om de katholieke kerkmuziek te hervormen en te verbeteren. Zijn stijl werd het schoolvoorbeeld van de zogenaamde prima prattica, die de nadruk legt op duidelijke tekstweergave en harmonische structuur.

Adoramus te, Christe et benedicimus
tibi, quia per sanctam crucem tuam,
redemisti mundum, miserere nobis.

Wij aanbidden U, Christus, en wij
loven U, want door Uw heilig kruis
hebt Gij de wereld verlost.
Ontferm U over ons

Orgel: “Toccata”, Percy Whitlock (1903 – 1946)

Percy William Whitlock werd geboren op 1 juni 1903 in Chatham, Kent, Engeland, en overleed op 1 mei 1946 op 42-jarige leeftijd.

Whitlock was beïnvloed door Engelse componisten als Stanford en Vaughan Williams. Zijn werk combineert kerkelijke traditie met lichte, toegankelijke muziek, waardoor zijn orgelstukken en orkestrale werken nog steeds geliefd zijn bij uitvoerders en liefhebbers van Engelse klassieke muziek. Ondanks zijn vroege dood heeft zijn oeuvre blijvende invloed, vooral in de Engelse orgel- en kerkmusiektraditie.

De Toccata is gecomponeerd in 1937 en heeft 3 thema's. Een langzaam bewegend pedaalthema en een trompetoproep gespeeld door de 'Solo-reeds' wisselen elkaar af, ondersteund door een briljant perpetuum mobile. Het stuk bereikt zijn climax met alle thema's boven elkaar gelegd en de 'Solo-reeds' op volle kracht in een glorieuze finale.

Orgel en Sopraansolo: “Ave Maria”, G. Caccini (1546-1618)

Giulio Caccini was een Italiaans componist, docent, zanger, instrumentalist en schrijver in de overgang van late Renaissance naar vroege Barok. Caccini was de zoon van een timmerman. Hij werd al jong opgemerkt als zanger en ingelijfd bij het hof van de de' Medici's te Florence: hij zong in 1565 de rol van Psyche in de tussenspelen (intermedii) bij het huwelijk van Francesco I de' Medici en Johanna van Oostenrijk.

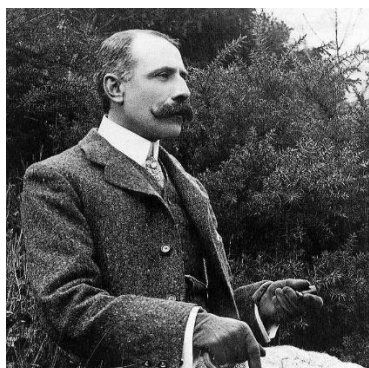
Het Ave Maria dat vandaag wordt gezongen is eigenlijk ten onrechte toegeschreven aan Caccini. Het lied is rond 1970 gecomponeerd door Vladimir Fyodorovich Vavilov (5 mei 1925 – 3 november 1973), een Russische componist, luitspeler en gitarist, en werd in 1972 voor het eerst uitgebracht als het werk van een anonieme componist onder het label Melodiya. Dit Ave Maria is - inclusief het misverstand - terechtgekomen in de Top 100 van begrafenisuitvaarten. In 2001 werd het gebruikt in de soundtrack van de film Donnie Darko.

Ave Maria, gratia plena,
Dominus tecum,
benedicta tu in mulieribus,
et benedictus fructus ventris
tui, Jesus. Sancta Maria, Mater Dei,
ora pro nobis peccatoribus
nunc et in hora mortis nostrae.
Amen.

Wees gegroet, Maria, vol van genade,
de Heer is met u.
Gij zijt de gezegende onder de
vrouwen, en gezegend is Jezus,
de vrucht van uw schoot.
Heilige Maria, moeder van God,
Bid voor ons zondaars,
nu en in het uur van onze dood,
Amen

Deel 2: Bekende koorwerken

Koor en Sopraansolo: “Ave verum”, Edward Elgar (1857-1934)

Elgar werd geboren in Broadheath, een dorp in de buurt van Worcester. Zijn vader was een pianostemmer en -handelaar die tevens bladmuziek verkocht en gedurende veertig jaar organist was in de kerk van Worcester. Dit heeft een belangrijke invloed gehad op het werk van Edward. Elgar ontwikkelde zich snel in het zeer muzikale gezin waarin hij viool, altviool en orgel leerde bespelen. Ook kreeg hij muzikale en kon zich zo later ontwikkelen tot concertmeester, arrangeur en dirigent. Hij arrangeerde muziek voor verschillende ensembles en speelde zelf in verschillende bands en orkesten.

Elgar heeft heel veel bekende stukken gecomponeerd zoals de mars met daarin Land of Hope and Glory die bekend is geworden door de uitvoering tijdens de Last Night of the Proms.

In 1887 componeerde Elgar het Ave Verum als een Pie Jesu, toen hij organist was in de St. George's Church in Worcester. Hij schreef het ter nagedachtenis aan de advocaat William Allen, voor wie hij had gewerkt toen hij vijftien jaar oud was. In 1902 heeft hij dit stuk getransformeerd tot een Ave Verum.

Ave verum corpus, natum ex Maria Virgine, vere passum, immolatum in cruce pro homine. Cujus latus perforatum vero fluxit sanguine; esto nobis praegustatum, mortis in examine. O clemens, o dulcis Jesu, Fili Mariae.

Gegroet waarachtig lichaam, geboren uit de Maagd Maria,
dat werkelijk heeft geleden, geofferd aan het kruis voor de mens.
Uit wiens doorboorde zijde waarachtig bloed vloeide;
wees voor ons een voorsmaak in het uur van de dood.
O genadige, o zoete Jezus, Zoon van Maria.

Koor en Sopraansolo: “Laudate Dominum”, W.A. Mozart (1756-1791)

Wolfgang Amadeus Mozart was een uit het prins-aartsbisdom Salzburg afkomstige componist, pianist, violist en dirigent. Hij excelleerde in elke muziekvorm uit zijn tijd, met name in opera, de symfonie, het pianoconcert en kamermuziek. De muziek die hij componeerde was geworteld in Oostenrijkse en Zuid-Duitse tradities, maar gekleurd door de Italiaanse opera, en kenmerkt zich door haar melodische schoonheid, formele perfectie en rijkdom van harmonie en textuur. Samen met Johann Sebastian Bach en Ludwig van Beethoven wordt hij beschouwd als componist die binnen een traditie nieuwe muzikale concepten bedacht en die diepgaande invloed uitoefende op alle na hem komende componisten.

Mozart was een wonderkind, dat op uitzonderlijk jonge leeftijd viool, klavecimbel en orgel speelde en kwalitatief hoogstaand werk componeerde. Mozart was niet bepaald een verwoed kerkganger, maar wel een zeer gelovig mens. Hij sloot zich aan bij de loge der Vrijmetselarij. Mozart heeft veel kerkmuziek geschreven, zoals het bekende Requiem en vele missen en vespers. Het Laudate Dominum (Psalm 117) met een schitterende sopraansolo geldt voor veel mensen als het mooiste dat Mozart ooit geschreven heeft.

Laudate dominum omnes gentes laudate eum omnes populi. Quoniam confirmata est super nos miserecordia ejus et veritas Domini manet. Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio et nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen.

Loof de Heer, alle volken, loof Hem, alle naties.
Want zijn barmhartigheid is bevestigd over ons,
en de waarheid van de Heer blijft bestaan.
Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest,
zoals het was in het begin, nu en altijd,
en tot in eeuwigheid. Amen.

Koor: “Ave verum”, W.A. Mozart (1756-1791)

Het Ave verum corpus is een motet in D majeur. Mozart schreef het voor Anton Stoll, een vriend die de kerkmusicus was van St. Stephan in Baden bei Wien. Het motet werd gecomponeerd voor het feest van Corpus Christi in juni 1791 – 6 maanden voor zijn dood.

Mozart componeerde dit stuk tijdens het schrijven van zijn opera Die Zauberflöte. Hij schreef het tijdens een bezoek aan zijn vrouw Constanze, die zwanger was van hun zesde kind en in het kuuroord Baden bij Wenen verbleef.

Ave verum corpus, natum ex Maria Virgine, vere passum, immolatum in cruce pro homine. Cujus latus perforatum unda fluxit cum sanguine; esto nobis praegustatum, in mortis examine.

Gegroet waarachtig lichaam, geboren uit de Maagd Maria,
dat werkelijk heeft geleden, geofferd aan het kruis voor de mens.
Uit wiens doorboorde zijde waarachtig bloed vloeide;
wees voor ons een voorsmaak in het uur van de dood.

**Orgel en Sopraansolo: “How beautiful are the feet of them” (uit “Messiah”),
G.F. Händel (1685-1759)**

Händel werd niet in een muzikale familie geboren. Zijn vader Georg was kapper en werd uiteindelijk kamerdienaar en lijfchirurg van de Saksische en Brandenburgse keurvorsten. Toen Händel een keer de kans kreeg om voor de werkgever van zijn vader te spelen, Johan Adolf I van Saksen-Weißenfels, vond hij dat deze achtjarige jongen een muzikale opleiding moest krijgen. Händels vader, die eigenlijk niets zag in een muzikale carrière, kon dit natuurlijk niet negeren, zeker niet toen de hertog ook nog aanbood om voor de opleiding te betalen. Zo kwam Händel bij de organist Friedrich Zachow terecht. Hij leerde niet alleen orgel en clavecimbel spelen, maar ook viool en hobo. Zachow liet Händel kennismaken met muziekstijlen uit verschillende landen en allerlei meesterwerken. Vanaf zijn negende begon Händel muziek te schrijven voor kerkdiensten en orgel te spelen tijdens de dienst.

How beautiful are the feet komt voor in het tweede deel van de Messiah, dat zich richt op de verlossing van de mensheid door het lijden en de opstanding van Christus. Het volgt op de aria “He was despised” en is onderdeel van de sectie die de verkondiging van het evangelie behandelt. Het is een lyrische en ingetogen aria, vaak gezongen door een sopraan of alt. De muziek is eenvoudig en sereen, wat past bij de boodschap van vrede en vreugde die wordt verkondigd. Handel gebruikt een rustige melodie en zachte begeleiding om de schoonheid van de boodschap te benadrukken. De aria prijst degenen die het evangelie brengen – een verwijzing naar de apostelen en evangelisten – en benadrukt de vreugde en vrede die het geloof in Christus brengt. Het is een moment van rust en contemplatie binnen het grotere dramatische geheel van de Messiah.

How beautiful are the feet of them that preach the gospel of peace, and bring glad tidings of good things. (Isaiah 52:7)

Hoe mooi zijn de voeten van hen die het evangelie van vrede verkondigen, en blijde tijdingen van goede dingen brengen. (Jesaja 52:7)

Deel 3: Engelse Romantiek

Koor en Sopraansolo: “As the bridegroom to his chosen”, J. Rutter (geb. 1945)

John Rutter is een van de meest geliefde hedendaagse componisten van koormuziek. Geboren in Londen en opgeleid aan Clare College, Cambridge, heeft hij een indrukwekkend oeuvre opgebouwd dat wereldwijd wordt uitgevoerd. Zijn stijl kenmerkt zich door melodieuze lijnen, warme harmonieën en een toegankelijke, vaak spirituele sfeer.

Rutter schreef zowel grote werken zoals Requiem en Gloria, als kleinere pareltjes zoals A Gaelic Blessing en The Lord bless you and keep you (eerder uitgevoerd door de Cantorij). Hoewel hij zelf niet religieus is, weet hij met zijn muziek diepe emotie en devotie op te roepen. Zijn compositie As the bridegroom to his chosen is een poëtische lofzang op de relatie tussen mens en God, vol beeldspraak en tederheid.

1. As the bridegroom to his chosen, as the king unto the realm, as the keeper to the castle as the pilot to the helm. As the captain to his soldiers, as the shepherd to his lambs. So lord art thou to me.
2. As the fountain in the garden, as the candle in the dark. As the treasure in the coffer, as the mana in the ark. As the fairlight in the winter, as th esunlight in the spring. So Lord , art thou to me.
3. As the music at the banquet, as the stamp unto the seal as refreshment to the fainting, as the winecup at the meal. As the singing on the feastday as the amen to the prayer. So Lord art thou to me.
4. As the ruby in the setting, as the honey in the comb. As the light within the lantern, as the father in the home. As the eagle in the mountains, as the sparrow in th enest. So art thou Lord, to me.
5. As the sunshine in the heavens, as the image in the glass, as the fruit unto the figtree, as the dew unto the grass, as the rainbow on the hilltop as the river in the plain. So art thou Lord to me.

1. Zoals de bruidegom voor zijn uitverkorene, zoals de koning voor zijn rijk,
zoals de wachter voor het kasteel, zoals de stuurman voor het roer.
Zoals de kapitein voor zijn soldaten, zoals de herder voor zijn lammeren –
zo bent U, Heer, voor mij.
2. Zoals de fontein in de tuin, zoals de kaars in het donker.
Zoals de schat in de kist, zoals het manna in de ark.
Zoals het haardvuur in de winter, zoals het zonlicht in de lente –
zo bent U, Heer, voor mij.
3. Zoals de muziek op het feestmaal, zoals de zegel op het stempel,
zoals verfrissing voor de vermoeide, zoals de wijnbeker bij de maaltijd.
Zoals het gezang op de feestdag, zoals het amen bij het gebed –
zo bent U, Heer, voor mij.
4. Zoals de robijn in de zetting, zoals de honing in de raat.
Zoals het licht in de lantaarn, zoals de vader in het huis.
Zoals de adelaar in de bergen, zoals de mus in het nest –
zo bent U, Heer, voor mij.
5. Zoals de zonneschijn in de hemel, zoals het beeld in de spiegel,
zoals de vrucht aan de vijgenboom, zoals de dauw op het gras,
zoals de regenboog op de heuveltop, zoals de rivier in de vlakte –
zo bent U, Heer, voor mij.

Koor: “Lord, I call upon Thee”, Edward Bairstow (1874-1946)

Sir Edward Bairstow was een invloedrijke Engelse componist en organist, vooral bekend om zijn bijdrage aan de Anglicaanse kerkmuziek. Geboren in Huddersfield, studeerde hij orgel en compositie aan onder andere Durham University en werkte als leerling van Frederick Bridge bij Westminster Abbey.

In 1913 werd hij benoemd tot organist en Master of Music van York Minster, een functie die hij tot zijn dood bekleedde. Bairstow stond bekend om zijn hoge muzikale standaarden en zijn toewijding aan het koorrepertoire. Hij was een gerespecteerd docent en dirigent, en zijn invloed reikte ver via zijn vele leerlingen, van wie sommigen zelf belangrijke posities in de Engelse kerkmuziek innamen. Zijn composities zijn voornamelijk liturgisch van aard, waaronder anthems, psalmzettingen en dienstmuziek. Bekende werken zijn onder andere Blessed City, Heavenly Salem, Let all mortal flesh keep silence en Save us, O Lord. Zijn stijl is krachtig, expressief en geworteld in de Engelse koortraditie. In 1932 werd hij geridderd voor zijn verdiensten voor de muziek.

Het stuk Lord I call upon Thee is een anthem en is voor koor en orgel gecomponeerd in 1916, kort nadat Bairstow zijn functie als organist van York Minster aanvaardde. Het werk is een prachtig voorbeeld van Engelse romantische kerkmuziek, waarin Bairstow zijn diepe kennis van de menselijke stem en zijn gevoel voor liturgische expressie laat horen. De tekst is samengesteld uit verschillende psalmverzen:

- *Psalm 141:1–2: een smeekbede tot God om het gebed als reukwerk te aanvaarden*
- *Psalm 38:19–22a: over vijanden en het verlangen naar Gods nabijheid*
- *Psalm 4:9: een uitdrukking van vertrouwen en vrede*

Muzikaal kenmerkt het stuk zich door een rustige, meditatieve sfeer (Andante tranquillo), subtiele dynamiek en rijke harmonieën. De herhaling van de smeekbede “Let my prayer be set forth in Thy sight as the incense” vormt een emotioneel en spiritueel hoogtepunt. Het werk is geschikt voor avondgebed of algemene liturgische momenten en wordt vaak gewaardeerd om zijn ingetogen kracht en troostende karakter.

Lord, I call upon Thee. Haste Thee unto me: and consider my voice when I cry unto Thee. Let my prayer be set forth in Thy sight as the incense: and let the lifting up of my hands be an evening sacrifice.

Mine enemies live, and are mighty: and they that hate me wrongfully are many in number. They also that reward evil for good are against me: because I follow the thing that is good. Forsake me not, O Lord my God: be not Thou far from me.

Haste Thee to help me. And consider my voice when I cry unto Thee. Let my prayer be set forth in Thy sight as the incense: and let the lifting up of my hands be an evening sacrifice. I will lay me down in peace, and take my rest: for it is Thou, Lord only, that makest me dwell in safety.

Heer, ik roep tot U. Haast U naar mij toe:
en hoor mijn stem wanneer ik tot U roep.
Laat mijn gebed voor U zijn als reukwerk,
en het opheffen van mijn handen als een avondoffer.
Mijn vijanden leven en zijn machtig,
zij die mij ten onrechte haten zijn talrijk.
Verlaat mij niet, o Heer mijn God: wees niet ver van mij.
Ik zal in vrede neerliggen en rusten,
want U alleen, Heer, doet mij veilig wonen.

Koor: “Fear not, o land”, Edward Elgar (1857-1934)

Zie deel 2 voor meer informatie over Edward Elgar.

De anthem Fear not, o land is een korte anthem die Sir Edward Elgar in 1914 componeerde, aan het begin van de Eerste Wereldoorlog. Het werk is geschreven als een Harvest Anthem – een muzikale viering van de oogst – bedoeld voor parochiekoren en liturgisch gebruik in de Anglicaanse kerk. De tekst is ontleend aan Joel 2:21–24, 26, waarin het volk van Israël wordt opgeroepen niet te vrezen, maar zich te verheugen in de zegeningen van God:

“Wees niet bang, o land, wees blij en verheug u, want de Heer zal grote dingen doen.”

Elgar’s muzikale benadering is warm, hoopvol en plechtig, met een duidelijke nadruk op troost en vertrouwen. De compositie is geschreven voor gemengd koor (SATB) en orgel. De stijl is typisch Elgar: romantisch, met rijke harmonieën en een gevoel van verhevenheid. Hoewel het werk minder bekend is dan zijn grote orkestwerken, toont het Elgar’s vermogen om diepe emotie en spiritualiteit uit te drukken in compacte vorm. Het is een geliefd stuk in oogstdiensten en momenten van dankbaarheid.

Fear not, O land, be glad and rejoice; for the Lord, the Lord will do great things, fear not O land, be glad and rejoice. Be not afraid, ye beasts of the field: for the pastures of the wilderness do spring, for the tree beareth her fruit, the figtree and the vine do yield their strength. Be glad, then, be glad, ye children of Zion, and rejoice in the Lord your God. The floors shall be full of wheat. And ye shall eat in plenty and praise the Name of the Lord your God, that hath dealt wondrously with you. Amen.

Wees niet bang, o land, wees blij en verheug u,
want de Heer zal grote dingen doen.
Wees niet bang, dieren van het veld,
want de weiden van de woestijn bloeien,
de vijgenboom en de wijnstok geven hun kracht.
Wees blij, kinderen van Sion, en verheug u in de Heer uw God.
De schuren zullen vol zijn van tarwe,
en jullie zullen overvloedig eten en de naam van de Heer loven. Amen.

Orgel en Sopraansolo: “The Holy City”, Stephen Adams (1841-1913)

Stephen Adams was het pseudoniem van Michael Maybrick (1841–1913), een Engelse componist en bariton. Hij genoot een succesvolle carrière als zanger in opera en oratoria, en trad op in heel Groot-Brittannië. Naast zijn zangcarrière schreef hij tientallen populaire liederen, vaak in samenwerking met de tekstschrijver Frederic Weatherly, bekend van o.a. Danny Boy.

Zijn beroemdste compositie is zonder twijfel The Holy City, een religieus lied dat rond 1892 werd gepubliceerd. Het werd al snel een van de meest geliefde geestelijke liederen in de Engelstalige wereld. Het werk bestaat uit drie verhalende coupletten:

Een visioen van het oude Jeruzalem, vol lofzang en kinderzang.

Een somber tafereel waarin de stad stil wordt en de schaduw van het kruis verschijnt.

Een visioen van het nieuwe Jeruzalem, een hemelse stad van vrede en licht.

De muziek is dramatisch en lyrisch, met een opbouw die de emotionele wendingen van de tekst volgt. Het stuk wordt vaak uitgevoerd als solo met orgelbegeleiding, en is geliefd in zowel kerkdiensten als concerten.

Last night I lay a sleeping, There came a dream so fair; I stood in old Jerusalem,
beside the temple there; I heard the children singing, and ever as they sang, Me
thought the voice of Angels From Heav'n in answer rang, Methought the voice of
Angels From Heaven in answer rang, Jerusalem, Jerusalem, Lift up you gates and
sing Hosanna in the highest, Hosanna to your King!

And then me thought my dream was changed The streets no longer rang, Hush'd
were the glad Hosannas The little children sang, The sun grew dark with mystery,
The morn was the chill, As the shadow of a cross arose Upon a lonely hill, As the
shadow of a cross arose Upon a lonely hill. Jerusalem, Jerusalem, Hark! How the
Angels sing Hosanna in the Highest, Hosanna to your King!

And once again the scene was changed, New earth there seemed to be! I saw the
holy city Beside the tideless sea; The light of God was on its street, The gates were
open wide; And all who would might enter, And no one was denied, No need of
moon or stars by night, Nor sun to shine by day; It was the new Jerusalem, That
would not pass away! It was the new Jerusalem, That would not pass away.
Jerusalem, Jerusalem, Sing for the night o'er, Hosanna in the highest! Hosanna for
evermore! Hosanna in the highest! Hosanna for evermore!

Afgelopen nacht lag ik te slapen, er kwam een droom zo mooi;
ik stond in het oude Jeruzalem, naast de Tempel daar.
Ik hoorde de kinderen zingen, en telkens als zij zongen,
leek het alsof engelenstemmen uit de hemel antwoord gaven,
leek het alsof engelenstemmen uit de hemel antwoord gaven:

**Jeruzalem, Jeruzalem, hef uw poorten en zing:
Hosanna in den hoge, Hosanna voor uw Koning!**

Toen leek het alsof mijn droom veranderde, de straten klonken niet meer,
verstomd waren de blijde Hosanna's die de kinderen zongen.
De zon werd duister van mysterie, de ochtend was kil,
toen de schaduw van een kruis verscheen op een eenzame heuvel,
toen de schaduw van een kruis verscheen op een eenzame heuvel.

**Jeruzalem, Jeruzalem, hoor! Hoe de engelen zingen:
Hosanna in den hoge, Hosanna voor uw Koning!**

En opnieuw veranderde het tafereel, een nieuwe aarde leek het te zijn!
Ik zag de heilige stad aan een zee zonder getij.
Het licht van God was op haar straten, de poorten stonden wijd open;
en allen die wilden, mochten binnengaan, niemand werd geweigerd.
Geen maan of sterren waren nodig in de nacht, noch zon om overdag te schijnen;
het was het nieuwe Jeruzalem, dat nooit zou vergaan!
Het was het nieuwe Jeruzalem, dat nooit zou vergaan.

**Jeruzalem, Jeruzalem, zing want de nacht is voorbij:
Hosanna in den hoge! Hosanna voor altijd!
Hosanna in den hoge! Hosanna voor altijd!**

Orgelsolo: “Cathedrales” uit Quatrieme suite opus 55 van Louis Vierne.

Louis Vierne (1870–1937) was een Franse componist en organist, vooral bekend als vaste organist van Notre-Dame de Paris. Ondanks zijn bijna volledige blindheid ontwikkelde hij zich tot een virtuoos organist en een invloedrijke componist binnen de Franse romantiek. Zijn oeuvre omvat zes orgelsymfonieën, kamermuziek, liederen en religieuze werken.

Cathédrales is een van de meest indrukwekkende orgelwerken van Louis Vierne, gecomponeerd in 1927 als onderdeel van zijn Vierde Suite uit de cyclus 24 Pièces de Fantaisie. Deze suite ontstond tijdens een zomervakantie in Luchon, een periode waarin Vierne ondanks persoonlijke tegenslagen tot grote artistieke diepgang kwam.

Het stuk is opgedragen aan Edward Shippen Barnes, een Amerikaanse organist en bewonderaar van Vierne, en weerspiegelt de grandeur en mystiek van gotische kathedralen. Muzikaal maakt Vierne gebruik van het volledige dynamische bereik van het orgel: van fluisterende echo's in verborgen kapellen tot majestueuze klankmassa's die de gewelven doen trillen. De compositie evoceert zowel de architectonische grootsheid als de spirituele stilte van een kathedraal.

Vierne's harmonische taal is rijk en expressief, met chromatische wendingen en subtiele modulaties die de luisteraar meevoeren door een klankwereld van licht en schaduw. Cathédrales is een toonbeeld van de Franse romantische orgeltraditie en een eerbetoon aan de sacrale ruimte.

Deel 4: Franse Romantiek

Koor: “Kyrie” en “Agnus Dei” uit “Messe Solennelle”, opus 16 in cis, Louis Vierne (1870-1937)

De *Messe Solennelle* in cis mineur, opus 16, werd gecomponeerd in 1899 en voor het eerst uitgevoerd op 8 december 1901 in de kerk van Saint-Sulpice in Parijs. Oorspronkelijk bedoeld voor koor en orkest, werd het werk op advies van zijn leermeester Charles-Marie Widor herschreven voor koor en twee orgels, vanwege de praktische beperkingen in kerken.

De mis bestaat uit vijf delen: Kyrie, Gloria, Sanctus, Benedictus en Agnus Dei. Het Credo ontbreekt, waardoor het formeel een *missa brevis* is. Muzikaal combineert Vierne de grandeur van de Franse orgeltraditie met expressieve melodieën en rijke harmonieën. De dialoog tussen het hoofdorgel en het koororgel creëert een ruimtelijk en indrukwekkend klankbeeld, dat de liturgische tekst versterkt.

De *Messe Solennelle* is een monumentaal werk dat de spirituele diepgang en technische verfijning van Vierne's stijl weerspiegelt.

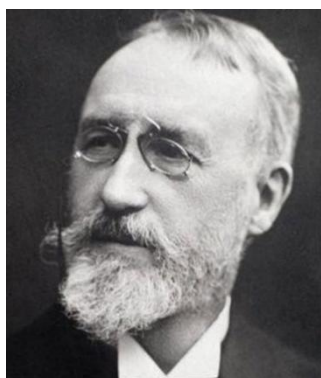
Kyrie eleison Christe eleison Kyrie eleison

Heer, ontferm U. Christus, ontferm U. Heer, ontferm U.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi miserere nobis Dona nobis pacem

Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, ontferm U over ons.
Geef ons de vrede.

Koor: “Cantate Domino”, Theodore Dubois (1837-1924)

Théodore Dubois was een Franse componist, organist en muziekpedagoog. Hij studeerde aan het Conservatoire de Paris en won in 1861 de prestigieuze Prix de Rome. Dubois bekleedde belangrijke functies in het Franse muziekleven, waaronder die van organist aan La Madeleine en directeur van het Parijse conservatorium. Tot zijn leerlingen behoorden onder andere Paul Dukas en Florent Schmitt.

Dubois was een productieve componist met een voorkeur voor klassieke vormen en religieuze muziek. Zijn stijl is lyrisch, helder en harmonieus, geworteld in de Franse romantiek, maar met een academische precisie.

Het motet Cantate Domino, gecomponeerd in 1913, is gebaseerd op Psalm 98 (in de Latijnse Vulgata: Psalm 97). Het werk is geschreven voor SATB-koor en orgel, en roept op tot vreugde en lofzang voor de Heer:

“Zingt voor de Heer een nieuw lied, want Hij heeft wonderen gedaan.”

Muzikaal combineert Dubois majestueuze orgelklanken met levendige ritmiek en contrapunt, waardoor het stuk een feestelijk en verheven karakter krijgt. De tekst wordt krachtig onderstreept door de wisselwerking tussen koor en orgel, en het werk is bijzonder geschikt voor liturgische vieringen en concerten met een spiritueel thema.

Cantate Domino canticum novum: Quia mirabilia fecit. Jubilate Deo omnis terra: Cantate et exultate et psallite. Psallite Domino in cithara et voce psalmi; in tubis ductilibus, et vocae tubae cornae. Jubilate in conspectu Regis Domini: Moveatur mare et plenitudo ejus, orbis terrarum et qui habitant in eo. Cantate Domino canticum novum: Quia mirabilia fecit. Jubilate Deo omnis terra: Cantate et exultate et psallite.

Zingt voor de Heer een nieuw lied, want Hij heeft wonderen gedaan. Juich voor God, heel de aarde: zing, jubel en speel muziek. Speel voor de Heer op de harp en met de stem van psalmen, met trompetten en bazuinen. Juich voor de Heer, de Koning. Laat de zee en haar volheid bewegen, de wereld en allen die daarin wonen.